

Informatiebrief voor de huisarts: Afbouwen van antidepressiva

Bij het acuut staken van antidepressiva treden er bij 30% van de patiënten onthoudingsverschijnselen op. Meest frequent zijn slaapstoornissen, angstklachten, maag-darmklachten en een griepachtige ziektebeeld met zweten, hoofdpijn, rillingen, malaise. In uitzonderingsgevallen komen ernstigere complicaties voor zoals forse agitatie, hallucinaties, of manische symptomen. Door geleidelijk af te bouwen kunnen complicaties worden voorkomen en treden er minder bijwerkingen op.

Wij adviseren uw patiënt te waarschuwen voor het mogelijk optreden van onthoudingsverschijnselen. Een patiëntenbrief met uitleg over deze verschijnselen is meegestuurd. Deze brief kunt u aan uw patiënt meegeven. Indien onthoudingsverschijnselen optreden is het belangrijk om onderscheid te maken tussen recidief van symptomen en onthoudingsverschijnselen. Onthoudingsverschijnselen treden snel op na dosis verlaging en verbeteren bij het opnieuw starten van antidepressiva. In tegenstelling tot een recidief van de klachten, dat meestal pas in de loop van enkele weken tot maanden ontstaat. Bij het optreden van onthoudingsverschijnselen is het belangrijk uitleg te geven over de aard en de mogelijke duur ervan. Zo nodig kunt u, bij onthoudingssymptomen, de afbouw vertragen. Bij twijfel tussen recidief en onthoudingssymptomen, kunt u tijdelijk de dosering verhogen naar de dosering zonder deze klachten. Indien de klachten direct weer verdwijnen, was er sprake van onthouding.

Het algemene advies luidt dat antidepressiva afgebouwd kunnen worden in 4-8 weken, waarbij tweewekelijks de dagdosering wordt verlaagd. De eerste verlaging betreft altijd het direct verlagen van de gebruikte dagdosering naar de aanbevolen dagdosering van dat antidepressivum (zie dosering bij stap 1). Indien de patiënt deze of een lagere dosering reeds gebruikt, kan er later in het schema ingestapt worden. Iedere twee weken wordt de dagdosering verminderd en gebruikt de patiënt die twee weken dezelfde dagdosering, na de laatste stap stopt men volledig (zie [tabel] hieronder).

Antidepressiva	Aanbevolen afbouwschema (stappen per 2 wkn, dosering in mg/dag)				
	Start dosering	Stap 1	Stap 2	Stap 3	Stap 4
TCA					
• Amitriptyline	> 150	150	100	50	25
• Imipramine	> 150	150	100	50	25
• Nortriptyline	> 150	150	100	50	25
• Clomipramine	> 150	150	100	50	25
SSRI					
• Fluoxetine	> 60	40	30	20	10
• Paroxetine	> 40	40	30	20	10
• Sertraline	> 150	150	100	50	25
• Citalopram	> 40	40	30	20	10
• Escitalopram	> 20	20	15	10	5
• Fluvoxamine	> 150	150	100	50	25
Overige antidepressiva					
• Mirtazapine	> 45	45	30	15	-
• Duloxetine	> 120	120	90	60	30
• Venlafaxine	> 150	150	112,5	75	37,5
• Trazodon	> 150	150	100	50	-

Shelton RC. Steps following attainment of remission: discontinuation of antidepressant therapy. *Primary Care Companion J Clin Psychiatry* 2001;3:172.
Taylor D, Paton C, Kerwin R. *Prescribing guidelines 2005-2006*. 8th edition. Taylor & Francis Group, London & New York, 2006.
Farmacotherapeutisch Kompas (www.fk.cvz.nl).